Judikatūras krājums

VISPĀRĒJĀS TIESAS SPRIEDUMS (septītā palāta)

2015. gada 26. februārī*

ELVGF — Garantiju nodaļa — ELGF un ELFLA — No finansējuma izslēgti izdevumi — Lauku attīstības pasākumi — "Nelabvēlīgi dabas apstākļi" un agrovide — Kontroles atbilstība — Vienotas likmes finanšu korekcijas — Samērīgums

Lieta T-365/13

Lietuvas Republika, ko pārstāv ko pārstāv *D. Kriaučiūnas*, *R. Krasuckaitė* un *A. Petrauskaitė*, pārstāvji,

prasītāja,

pret

Eiropas Komisiju, ko pārstāv *A. Steiblytė* un *G. von Rintelen*, pārstāvji,

atbildētāja,

par prasību atcelt Komisijas 2013. gada 2. maija Īstenošanas lēmumu 2013/214/ES, ar ko no Eiropas Savienības finansējuma izslēdz atsevišķus dalībvalstu izdevumus, kurus tās attiecinājušas uz Eiropas Lauksaimniecības virzības un garantiju fonda (ELVGF) Garantiju nodaļu, uz Eiropas Lauksaimniecības garantiju fondu (ELGF) un uz Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai (ELFLA) (OV L 123, 11. lpp.).

VISPĀRĒJĀ TIESA (septītā palāta)

šādā sastāvā: priekšsēdētājs M. van der Vaude [*M. van der Woude*] (referents), tiesneši I. Višņevska-Bjalecka [*I. Wiszniewska-Białecka*] un I. Uljoa Rubio [*I. Ulloa Rubio*],

sekretāre K. Hērena [*C. Heeren*], administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2014. gada 11. septembra tiesas sēdi,

pasludina šo spriedumu.

* Tiesvedības valoda – lietuviešu.

Spriedums [1]

Tiesvedības priekšvēsture

1 Ar Īstenošanas lēmumu 2013/214/ES, ar ko no Eiropas Savienības finansējuma izslēdz atsevišķus dalībvalstu izdevumus, kurus tās attiecinājušas uz Eiropas Lauksaimniecības virzības un garantiju fonda (ELVGF) Garantiju nodaļu, uz Eiropas Lauksaimniecības garantiju fondu (ELGF) un uz Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai (ELFLA) (OV L 123, 11. lpp.; turpmāk tekstā – "apstrīdētais lēmums"), Eiropas Komisija kā vienus no izdevumiem, kas tika izslēgti no Savienības finansējuma, izslēdza atsevišķus Lietuvas Republikas izdevumus, kas tika iesniegti par 2008. un 2009. gadu. Izslēgtie izdevumi attiecās uz ELFLA atbalsta pasākumiem, kas ietilpst Lietuvas lauku attīstības programmas 2. sektorā 2007.–2013. gadam (turpmāk tekstā – "programma"), kas apstiprināta ar Komisijas 2007. gada 19. oktobra Lēmumu C(2007) 5076, kurš pēdējo reizi grozīts ar Komisijas 2009. gada 14. decembra Lēmumu C(2009) 10216.

2 Apstrīdētais lēmums tika pieņemts pēc laikā no 2009. gada 21. līdz 25. septembrim Lietuvā ELFLA grāmatojuma noskaidrošanas kontekstā veiktās izmeklēšanas, lai pārbaudītu, vai programmas 2. sektora pārvaldes sistēma atbilst Eiropas Savienības regulējumam.

3 Audita ziņojums, kas tika sagatavots pēc šīs izmeklēšanas, Lietuvas Republikai tika nosūtīts ar 2009. gada 10. decembra vēstuli. Komisija Lietuvas valsts iestāžu atbildi saņēma 2010. gada 1. februārī.

4 Komisija sasauca divpusēju sanāksmi, kas notika 2010. gada 21. oktobrī. Šajā sanāksmē Lietuvas Republikas un Komisijas pārstāvji apsprieda audita rezultātus. Minētās sanāksmes protokols Lietuvas valsts iestādēm tika nosūtīts 2010. gada 13. decembrī.

5 Ar 2011. gada 10. novembra vēstuli Komisija nosūtīja Lietuvas Republikai savus izmeklēšanas rezultātus atbilstoši Komisijas 2006. gada 21. jūnija Regulas (EK) Nr. 885/2006, ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus par to, kā piemērot Padomes Regulu (EK) Nr. 1290/2005 attiecībā uz maksājumu aģentūru un citu struktūru akreditāciju un ELGF un ELFLA grāmatojumu noskaidrošanu (OV L 171, 90. lpp.), 11. panta 1. punktam. Šajā vēstulē Komisija izdevumiem, kas atbilst 2008. un 2009. gadā iesniegtajiem pieteikumiem, ierosināja piemērot vienotas likmes korekciju 5 % apmērā agrovides pasākumam (pasākums Nr. 214) un korekciju 2 % apmērā atbalsta pasākumam lauksaimniekiem, kuri atrodas nelabvēlīgu dabas apstākļu zonā, kas nav kalnu zonas (pasākums Nr. 212) (turpmāk tekstā – "pasākums saistībā ar nelabvēlīgiem dabas apstākļiem").

6 Ar 2011. gada 22. decembra vēstuli Lietuvas valsts iestādes vērsās šīs finanšu korekcijas ierosināšanas saskaņošanas struktūrā atbilstoši Regulas Nr. 885/2006 16. pantam. 2012. gada 30. martā saskaņošanas struktūra sniedza savu gala ziņojumu. Komisija daļēji ņēma vērā šī ziņojuma secinājumus.

7 Ar 2012. gada 23. novembra vēstuli Komisija grozīja savu galīgo nostāju.

8 Apstrīdētais lēmums kopā ar kopsavilkuma ziņojumu, kurā bija norādīts finanšu korekcijas pamatojums, Lietuvas Republikai tika nosūtīts 2013. gada 3. maijā. Ar minēto lēmumu pieteikumu iesniegšanas 2008. un 2009. gadam, ciktāl tie attiecas uz programmas 2. sektora 1. un 9. pasākumu, tika noteikta finanšu korekcija EUR 3 448 510 apmērā.

9 Būtībā Komisija finanšu korekcijas pamatojumam izmantoja šādus pamatus:

— nav ievērots atbilstības kritērijs attiecībā dzīvnieku blīvumu, ciktāl tas attiecas uz pasākumu saistībā ar nelabvēlīgiem dabas apstākļiem;

1 — Ir atspoguļoti tikai tie šī sprieduma punkti, kuru publicēšanu Vispārējā tiesa uzskata par lietderīgu.

— visos lauksaimniecības zemes gabalos nav pārbaudītas agrovides pasākuma saistības;

— mēslojuma izmantošanas saistību pārbaude nav veikta pietiekami, jo ir veikta tikai vizuāla pārbaude.

Tiesvedība un lietas dalībnieku prasījumi

10 Ar prasības pieteikumu, kas Vispārējās tiesas kancelejā iesniegts 2013. gada 12. jūlijā, Lietuvas Republika cēla šo prasību.

11 Lietuvas Republikas prasījumi Vispārējai tiesai ir šādi:

— atcelt apstrīdēto lēmumu, ciktāl ar to no Savienības finansējuma ir izslēgti noteikti izdevumi, kas tikuši veikti ELFLA ietvaros;

— piespriest Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

12 Komisijas prasījumi Vispārējai tiesai ir šādi:

— prasību noraidīt;

— piespriest Lietuvas Republikai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

Juridiskais pamatojums

13 Savas prasības pamatojumam Lietuvas Republika atsaucas uz pieciem pamatiem. Pirmie divi pamati attiecas uz pasākumu saistībā ar nelabvēlīgiem dabas apstākļiem. Ar pirmo pamatu tiek apgalvots, ka ir pārkāpts Komisijas 2006. gada 7. decembra Regulas (EK) Nr. 1975/2006, ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus, lai īstenotu Padomes Regulu (EK) Nr. 1698/2005 attiecībā uz pārbaudes kārtību, kā arī savstarpējo atbilstību saistībā ar lauku attīstības atbalsta pasākumiem (OV L 368, 74. lpp.), 10. un 15. pants un Komisijas 2006. gada 15. decembra Regulas (EK) Nr. 1974/2006, ar ko paredz sīki izstrādātus piemērošanas noteikumus Padomes Regulai (EK) Nr. 1698/2005 par atbalstu lauku attīstībai no Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) (OV L 368, 15. lpp.), 48. pants. Ar otro pamatu tiek apgalvots, ka ir pārkāpts Padomes 2005. gada 21. jūnija Regulas (EK) Nr. 1290/2005 par kopējās lauksaimniecības politikas finansēšanu (OV L 209, 1. lpp.) 31. panta 2. punkts un samērīguma princips.

14 Pārējie pamati attiecas uz agrovides pasākumu. Trešais pamats, ar kuru tiek apgalvots, ka ir pārkāpts Regulas Nr. 1975/2006 14. panta 2. punkts, Regulas Nr. 1974/2006 48. panta 1. punkts un Komisijas 2004. gada 21. aprīļa Regulas (EK) Nr. 796/2004, ar ko paredz sīki izstrādātus noteikumus, lai ieviestu savstarpēju atbilstību, modulāciju un integrēto administrēšanas un kontroles sistēmu, kura paredzēta Padomes Regulās (EK) Nr. 1782/2003 un (EK) Nr. 73/2009, kā arī, lai ieviestu savstarpēju atbilstību saskaņā ar Padomes Regulu (EK) Nr. 479/2008 (OV L 141, 18. lpp.), 29. pants, attiecas uz saistību pārbaudi visos zemes gabalos. Ceturtais un piektais pamats, ar kuriem tiek apgalvots, ka ir pārkāpts, pirmkārt, Regulas Nr. 1975/2006 10. pants un, otrkārt, Regulas Nr. 1290/2005 31. panta 2. punkts, kā arī samērīguma princips, attiecas uz saistību pārbaudi mēslojuma izmantošanas jomā.

[..]

Par piekto pamatu, ar kuru tiek apgalvots, ka ir pārkāpts Regulas Nr. 1290/2005 31. panta 2. punkts, kā arī samērīguma princips

108 Lietuvas Republika apstrīd finanšu korekcijas 5 % apmērā piemērošanu agrovides pasākumiem, uz kuriem attiecas mēslojuma izmantošanas kritērijs, pamatojoties uz Komisijas konstatējumu, ka veiktā vizuālā pārbaude nav bijusi pietiekama. Tā norāda, ka 5 % finanšu korekcija nav samērīga, ņemot vērā apgalvoto pārkāpumu, un ir lielāka par to, kas būtu piemērota un nepieciešama Savienības finanšu interešu aizsardzībai.

109 Lietuvas Republika norāda, ka saskaņošanas struktūra savā ziņojumā apšaubīja finanšu korekcijas 5 % apmērā pamatotību. Pārbaudes, kas tika veiktas ar atpakaļejošu spēku, esot pierādījušas, ka nav bijis tikai viens pārkāpums, tādējādi apgalvotais pārkāpums ELFLA esot radījis ierobežotu risku.

110 Jāatgādina, ka saskaņā ar Regulas Nr. 1290/2005 31. panta 2. punktu Komisija novērtē summas, kas ir jāizslēdz no Savienības finansējuma, ņemot vērā, pirmkārt, pārkāpuma būtību un nopietnību un, otrkārt, Savienībai nodarīto finansiālo kaitējumu.

111 Šajā saistībā dokumentā Nr. VI/5330/97 ir paredzēta korekcija 5 % apmērā, ja ir veiktas visas galvenās pārbaudes, tomēr nav ievērots regulās noteiktais pārbaužu skaits, biežums vai stingrība, un tādējādi ir pieļaujams secināt, ka šīs pārbaudes nenodrošina sagaidāmo pieteikumu tiesiskuma nodrošināšanu un Savienības budžetam rodas ievērojams zaudējumu risks.

112 Šajā gadījumā, runājot, pirmkārt, par pārkāpuma būtību un nopietnību, Komisija pamatoti norāda, ka tad, ja mēslojuma izmantošanas kritērija pārbaude ir notikusi tikai vizuāli, šī bezdarbība ir jāuzskata par trūkumu, kas ietekmē pārbaudes būtisko elementu un principā var pamatot vienotas likmes korekciju 5 % apmērā atbilstoši dokumentam Nr. VI/5330/97 (skat. iepriekš 111. punktu).

113 Turklāt, kā norāda Komisija, šī vienotās likmes korekcija ir piemērota tikai pasākumiem, uz kuriem attiecas mēslojuma izmantošanas kritērijs. Tas izriet no kopsavilkuma ziņojuma, un prasītāja to neapstrīd.

114 Tomēr, runājot, otrkārt, par finanšu riska, ko radījusi bezdarbība saistībā ar pasākumu, uz kuriem attiecas mēslojuma izmantošanas kritērijs, pārbaudi, nozīmību, ir jāpārbauda, vai Komisija varēja pamatoti uzskatīt, ka šī bezdarbība rada ievērojamu zaudējumu risku Savienības budžetam atbilstoši dokumentam Nr. VI/5330/97 (skat. iepriekš 111. punktu).

115 Saskaņā ar judikatūru, lai arī Komisijai ir jāpierāda Kopienas tiesību normu pārkāpums, tiklīdz šis pārkāpums ir konstatēts, dalībvalstij vajadzības gadījumā ir jāpierāda, ka Komisija ir pieļāvusi kļūdu saistībā ar no šīs kļūdas izrietošajām finansiālajām sekām (skat. spriedumu, 2005. gada 7. jūlijs, Grieķija/Komisija, C-5/03, Krājums, EU:C:2005:426, 38. punkts).

116 Šajā gadījumā Lietuvas Republika, kuru Vispārējā tiesa rakstveidā lūdza tiesas sēdes laikā precizēt *ex post* veikto visaptverošāko pārbaužu nolūkā pārbaudīt 2008. un 2009. gadā veikto vizuālo pārbaužu ticamību būtību, izskaidroja, ka, ievērojot audita ziņojumā, kas Lietuvas valsts iestādēm tika nosūtīts 2009. gada 10. decembrī, iekļautos ieteikumus, ir tikušas veiktas *ex post* pārbaudes atbilstoši Komisijas noteiktajām metodēm, it īpaši, pārbaudot 10 % no attiecīgajiem lauksaimniekiem rēķinus un grāmatvedību.

117 Komisija neapstrīd, ka *ex post* pārbaudēs izmantotās metodes atbilst tās ieteikumiem. Tā norāda, ka šīs pārbaudes nepadara par neesošu sākotnējo bezdarbību.

118 Ciktāl šo *ex post* pārbaužu rezultātā, kas balstītas uz metožu kombināciju un veiktas attiecībā uz 10 % no pārbaudes grupas, šādi pārbaudīto 215 pieteicēju vidū nav ticis konstatēts neviens pārkāpums (skat. iepriekš 109. punktu), ir jāuzskata, ka Lietuvas Republika ir juridiski pienācīgi pierādījusi, ka praktiski

visaptverošu pārbaužu neveikšana atbilstoši Savienības tiesiskajam regulējumam radīja tikai nebūtisku finanšu risku Savienības budžetam. Taču saskaņā ar dokumenta Nr. VI 5330/97 noteikumiem šis risks neattaisno finanšu korekcijas piemērošanu 5 % apmērā, ciktāl tas skar attiecīgos pasākumus, kas ir paredzēti tikai tādā gadījumā, ja Savienības budžetam ir ievērojams zaudējumu risks.

119 Tātad finanšu korekcijas 5 % apmērā noteikšana attiecībā uz agrovides pasākumiem, kas ir saistīti ar mēslojuma izmantošanas kritēriju, ir pretrunā Regulas Nr. 1290/2005 31. panta 2. punktam un samērīguma principam.

120 Tādējādi ir jākonstatē, ka piektais pamats ir pamatots. Prasība, ciktāl tā ir pamatota ar pārējiem četriem pamatiem, ir jānoraida.

121 No tā izriet, ka apstrīdētais lēmums ir jāatceļ, ciktāl ar to ir noteikta finanšu korekcija 5 % apmērā attiecībā uz agrovides pasākumiem, kas ir saistīti ar mēslojuma izmantošanas kritēriju.

Par tiesāšanās izdevumiem

122 Saskaņā ar Vispārējās tiesas Reglamenta 87. panta 2. punktu, ja spriedums ir nelabvēlīgs vairākiem lietas dalībniekiem, Vispārējā tiesa lemj par tiesāšanās izdevumu sadali.

123 Šajā gadījumā katram lietas dalībniekam ir jāpiespriež segt savus tiesāšanās izdevumus pašam.

Ar šādu pamatojumu

VISPĀRĒJĀ TIESA (septītā palāta)

nospriež:

1) atcelt Komisijas 2013. gada 2. maija Īstenošanas lēmumu 2013/214/ES, ar ko no Eiropas Savienības finansējuma izslēdz atsevišķus dalībvalstu izdevumus, kurus tās attiecinājušas uz Eiropas Lauksaimniecības virzības un garantiju fonda (ELVGF) Garantiju nodaļu, uz Eiropas Lauksaimniecības garantiju fondu (ELGF) un uz Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai (ELFLA), ciktāl ar to ir noteikta finanšu korekcija 5 % apmērā attiecībā uz agrovides pasākumiem, kas ir saistīti ar mēslojuma izmantošanas kritēriju;

2) pārējā daļā prasību noraidīt;

3) Lietuvas Republika un Komisija sedz savus tiesāšanās izdevumus pašas.

Van der Woude Wiszniewska-Białecka Ulloa Rubio

Pasludināts atklātā tiesas sēdē Luksemburgā 2015. gada 26. februārī.

[Paraksti]